

मर्मिक (von मर्मन्) adj. = मर्मविद् GATADH. im CKDa.

मर्मज्ञेय (vom intens. von 1. मर्ज् adj. fleissig zu putzen: वाजिन् RV. 2, 10, 1.

मर्म्यु angeblich eine Zusammensetzung mit doppeltem Accente $\text{gapa वनस्पत्यादि zu P. 6, 2, 140.}$

मर्म्य P. 3, 1, 128. m. 1) Mann, namentlich ein junger Mann; daher auch so v. a. Geliebter, Freier (vgl. mas, maritus) NAIGH. 2, 3. Nir. 3, 15. 4, 2. मर्म्येव कन्या शङ्खते ते RV. 3, 33, 10. मर्म्यो न योषामभि मर्म्यमानः 4, 20, 5. 5, 61, 4. मर्म्य इव युवतिभिः समर्षति 9, 86, 16. 93, 2. 10, 30, 5. 39, 14. 40, 2. 43, 1. 1, 173, 2. सप्तान् मर्म्यो युवर्भिर्मखस्यन् 3, 34, 7. मर्म्यो न शुभस्तन्वै मृज्जानः 9, 96, 20. 1, 77, 3. 10, 78, 1. die Marut 77, 2, 3. Rudra's Leute 1, 64, 2. 7, 36, 1. auch दिवो मर्म्याः 3, 54, 13. 5, 59, 6. pl. Leute, häufig in der Anrede, VS. Prāt. 2, 16. को नु मर्म्या अर्मिधितः RV. 8, 43, 37. 1, 6, 3. VS. 10, 9. PAKAY. Br. 4, 10, 1. 7, 4, 3. 5, 15. 6, 4. 5. 8, 1. — CAT. Br. 14, 9, 4. 1. — 2) Hengst RV. 7, 36, 16. मर्म्य न वाजिनं क्लृप्तम् 8, 43, 25. अत्यो न क्रदो हरिरा सृजानो मर्म्यो देव धन्व पस्त्यावान् ein im Stalle gehaltener (also wohlgepflegter und feurigerer) Hengst (wonach u. पस्त्यावान् zu verbessern) 9, 97, 18. Diese Bed. ist wohl auch 1, 91, 18 anzunehmen. — 3) = मय Kameel H. 1234, Sch.

मर्म्यै (von मर्म्य) m. Männchen: के मे मर्म्यं वि यवत् गोभिः wer hat meinen Kühen ihr Männchen d. h. den Stier geraubt RV. 5, 2, 5. = मर्त्यसंघं राज्यम् Sū.

मर्म्यैस् (wie oben) adv. von oder unter den jungen Männern oder Freiern RV. 10, 27, 2.

मर्म्यश्रो (मर्म्य + श्रो) adj. den Schmuck eines Freiers tragend, geputzt: मर्म्यश्रीः स्पृक्ष्यहर्षा श्रियः RV. 2, 10, 5.

मर्म्या f. = मर्म्यादा RĀJAM. zu AK. im CKDa.

मर्म्यादा f. 1) Marke, Merkzeichen, Grenzzeichen, Grenze (Nir. 1, 7. 4, 2. AK. 3, 4, 28, 56. Trik. 3, 3, 210. H. 962. an. 3, 337. MED. d. 37. HALJ. 2, 104); die Grenze —, die Schranken des Meeres, Meeresküste (H. 1077. HALJ. 3, 32); die sittlichen Schranken, festgesetzte Ordnung überh. (AK. 2, 8, 2, 26. 3, 4, 27, 105. Trik. H. 744. H. an. MED.). का मर्म्यादा वपुना कडं वाममच्छा गमेम रघवो न वाराम् RV. 4, 3, 13. सप्त मर्म्यादाः कावयस्ततः तुस्तासामेकामिदभ्यङ्करो गात्रं 10, 3, 6. कासलविदेकानाम् CAT. Br. 1, 4, 4, 17. मर्म्यादाया लोष्टमाकृत्य 13, 8, 4, 12. KĀT. Cā. 24, 4, 25. मर्म्यदि (voc.) पुत्रमा धेहि Bez. eines Amuletringes AV. 6, 81, 2. भेदक Zerstörer der Grenzzeichen M. 9, 291. मर्म्यादायाः प्रभेदे JĀG. 2, 153. मर्म्यादा पुनरगमन् (so die neuere Ausg.) HARIV. 3749. मर्म्यादाया धावनम् zur Erkl. von श्रातिः सरणम् das Rennen nach einem Ziele CĀM. zu KĀND. Up. S. 44. मर्म्यादाधावन Comm. zu TBh. 1, 123, 18. सरितां च पतिः सत्या मर्म्यादा स्थापितः पुरा R. GORR. 2, 11, 5. प्रलये भिन्नमर्म्यादा भवति किल सागराः Spr. 1388. PRAB. 3, 2. नासापुटं Scheidewand SuṢ. 1, 126, 7. 326, 14. छाड् मर्म्यादाभिविध्योः d. i. in der Bedeutung von bis mit Ausschluss des Grenzpunktes und mit Einschluss des Gr. P. 1, 4, 89. 2, 1, 18. 3, 1, 15. KĀT. zu P. 1, 1, 14. षण्मासमर्म्यादा innerhalb von sechs Monaten VARAH. BRH. S. 4, 24. मर्म्यादाया स्थितो धर्मः MBh. 13, 1555. धर्ममर्म्यादा रत्नं die Schranken des Gesetzes beobachtend KATHA. 32, 316. न घस्ता लोकं LA. (II) 87, 8. मर्म्यादामनुचित्यन् bedenkend die Grenzen des Anstandes MBh. 4, 102.

अनर्थिबान्मनुष्याणां भयात्यरिजनस्य च । मर्म्यादायामर्म्यादाः स्त्रियस्तिष्ठ-
ति सर्वदा ॥ Spr. 87. मर्म्यादासु न तिष्ठति (योषितः) MBh. 13, 2212. अन्-
पेक्षितमर्म्याद (नृप) M. 8, 309. व्यतिक्रमेत् । कच्छेद्यपि न मर्म्यादाम् Spr.
3193. समतिक्रास्यमर्म्याद MBh. 4, 103. अतिक्रास्यकुलमर्म्यादा adj. Hit. 28, 14.
यदा चैता मया प्रोक्ता मर्म्यादा लङ्घयिष्यसि HARIV. 14324. Spr. 4201. अ-
स्माभिर्भिद्यमानं तु मर्म्यादासेतुबन्धनम् । भेत्स्यत्यशङ्किता देत्याः HARIV.
7261. भिन्नमर्म्याद MBh. 7, 2603. 14, 1007. R. 6, 88, 14. UTTARARĀMA. 102,
14. संभिन्नमर्म्यादा adj. R. 2, 49, 5. असंभिन्नमर्म्याद MBh. 15, 383. Spr. 5088.
तुधा मर्म्यादा कृता 648. अर्म्यदिन कामेन घोरेणाभिपरिभुतः grenzenlos
MBh. 4, 431. तादृशं त्वमर्म्यादं कर्म कर्तुं चिकीर्षसि R. 2, 38, 11. अत्रो दुर्म-
र्यादता डुरात्मना पौराणाम् UTTARARĀMA. 88, 6. सुकृता स्थापिता तेन स-
रसि व्याप्तदिकृते । आसंसारे स्थिरा मारमर्म्यादा कषपत्तिषाम् eine genau
bestimmte Verordnung über das Töten von Fischen und Vögeln RĀ-
TAR. 5, 119. चकार चैव मर्म्यादामिमा स्त्रीपुंसयोर्भुवि so v. a. er setzte diese
genau bestimmte Ordnung in dem Verhältnis zwischen Mann und Weib
auf Erden fest MBh. 1, 4730. 4725. मर्म्यादा स्थापिता 4728. स्थिता 4731.
नेगमो कुरु मर्म्यादाम् LA. (II) 88, 21. इति शास्त्रं so lautet die Bestimmung
des Gesetzbuchs KULL. zu M. 5, 129. 8, 200. 9, 283. लङ्कितशास्त्रमर्म्याद
ders. zu 8, 309. यदि ते रोचते सव्यं बाङ्कुरे प्रसारितः । गृह्यतां पाणिना
पाणिर्मर्म्यादा बध्यता स्थिरा ॥ so v. a. es werde ein festes Bündnis ge-
schlossen R. 4, 4, 13. अग्निसान्निभमर्म्यादे भर्ता ein Gatte, der in Gegen-
wart des Feuers das Ehebündnis geschlossen hat, Spr. 1487, v. l. सम्-
र्यादमिदं वदतु mit aller Bestimmtheit, ganz genau 2177. masc. in einer
vermuthlich verdorbenen Stelle: अष्ट मर्म्यादमन्वन्वस्त्वस्तेषु AV. 5, 1, 8.
Vgl. अर्म्याद, निर्मर्याद. — 2) N. pr. der Gattin Aṅgikā's, einer Toch-
ter eines Fürsten von Vidarbha, MBh. 1, 3771. der Gattin Devātithi's,
einer Tochter eines Fürsten von Vidaha, 3776.

मर्म्यादागिरि (म + गि) m. ein die Grenze bildender Berg Buā. P. 5, 16, 6. 8. वर्ष 20, 26.

मर्म्यादाचल (मर्म्यादा + अ) m. dass. Buā. P. 5, 20, 30.

मर्म्यादापर्वत (म + प) m. dass. MĀK. P. 54, 26 (मर्म्यादप० gedr.).

मर्म्यादासिन्धु (म + सि) Titel einer Schrift Verz. d. Oxf. H. 274, a, No. 649.

मर्म्यादिन् (von मर्म्यादा) adj. 1) Grenznachbar Nir. 4, 2. — 2) sich inner-
halb der Schranken haltend (eig. und übertr.): समुद्र इव मर्म्यादी Vet. in
LA. (II) 1, 15. zur Erkl. von कृतज्ञ MED. ũ. 4. am Ende eines adj. comp.
भिन्नं der die gesetzlichen Schranken überschreitet MĀK. P. S. 660, Z. 6.

मर्म्यादीकर (मर्म्यादा + 1. कर) zur Grenze machen, reichen bis (acc.)
P. 5, 2, 8, Sch.

मर्म्य, मर्म्यति füllen DuĀTUP. 15, 69. auch gehen, sich bewegen Vor.
मर्म्यति einen best. Laut von sich geben, v. l. für मार्ज DuĀTUP. 32, 106.

मर्म्य, मर्म्यति DuĀTUP. 28, 131 (आमर्शने); अर्म्यत्, अर्म्यातीत् und अर्म्या-
तीत् P. 3, 1, 44, VĀTIL. Vor. 8, 76. fg. 13, 4. मर्म्य, मर्म्यति KĀT. 5
aus SIDDH. K. zu P. 7, 2, 10. hier und da auch mod.; inf. मर्म्यम्; partic.
pass. मर्म्य (विमर्शित Buā. P.); häufig fälschlicher Weise mit प ge-
schrieben. 1) mulcere, anfassen, berühren: विश्वं मृशतीमभिर्त्रया विराड्
पश्यति वे न वे पश्यत्येनाम् AV. 8, 9, 9. — 2) mit dem geistigen Organ
berühren, betrachten, überlegen: एवं मृशत ऋषयः Buā. P. 4, 14, 88. —